



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Manuál oddlužení

Dluhové poradenství CELSUZ

Diecézní charita Brno



**DIECÉZNÍ CHARITA
BRNO**

DCHB – Služby Brno
třída Kpt. Jaroše 1928/9
602 00 Brno

www.dchb.charita.cz
www.brno.charita.cz

Obsah

Úvod	2
Životní situace dlužníka z hlediska insolvenčního zákona.....	3
Jak problematickou situaci dlužníka vidí insolvenční zákon?	3
Úpadek.....	4
Oddlužení	5
Příprava a podání návrhu na povolení oddlužení.....	12
Návrh na povolení oddlužení a jeho přílohy.....	12
Kde a jak se návrh podává.....	14
Průběh oddlužení aneb jak se z dlužníka v úpadku stane osoba bez závazků	15
Zahájení insolvenčního řízení.....	15
Rozhodnutí o úpadku spojené s povolením oddlužení.....	16
Schválení oddlužení.....	16
Skončení oddlužení.....	17
Časté otázky	18
Principy práce s dlužníky.....	19
Slovník	21
Použité zdroje	23

Úvod

Manuál oddlužení vznikl v rámci projektu Dluhové poradenství CELSUZ (reg. č. CZ.03.2.60/0.0/0.0/16_052/0007768), který realizovala Diecézní charita Brno prostřednictvím služby CELSUZ – Centrum pro lidi sociálně znevýhodněné v letech 2018–2020. Projekt byl financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.

Vznik Manuálu oddlužení reaguje na nedostatek kvalitních akreditovaných služeb v oblasti oddlužení, které je pro řadu dlužníků jediným východiskem, jak se dostat z dluhové pasti. I přes novelu insolvenčního zákona, která jasně vymezila poskytovatele služeb v oblasti oddlužení a výši jejich odměny, se v současnosti stále objevují osoby a organizace, které se chtějí na dlužnících nezákonně obohatit. Poskytováním tzv. zprostředkování oddlužení zneužívají neznalosti dlužníků, kteří za zbytečnou službu platí nemalé finanční prostředky. Jejich existence může být důkazem toho, že kvalitní bezplatné služby v oblasti oddlužení chybí nebo nejsou dostatečně známé. Manuál je určen začínajícím poskytovatelům, kteří chtějí tuto situaci změnit, a může pro ně být jedním prvních z kroků vedoucích k pochopení celé problematiky.

Úvodem se manuál věnuje nezbytnému výkladu insolvenčního zákona z hlediska životní situace dlužníka. Dále se manuál zabývá problematikou sepisu a způsobu podání insolvenčních návrhů spojených s návrhem na povolení oddlužení a detailněji popisuje celý průběh oddlužení. Formou otázek a odpovědí pak popisuje specifické situace, které mohou během oddlužení nastat, a zmiňuje zásadní principy práce s dlužníky. Závěrem je uveden slovník vybraných pojmů.

Z důvodu omezeného rozsahu daného typem a účelem textu, obsahuje Manuál oddlužení pouze základní informace k poskytování služeb v oblasti oddlužení a není právní radou. Ke každé životní situaci dlužníka je potřeba přistupovat individuálně.

Životní situace dlužníka z hlediska insolvenčního zákona

Jak začít Manuál k oddlužení jinak nežli vysvětlením základních pojmů. Úpadek, insolvenční řízení, oddlužení, jeho délka a jeho formy, insolvenční správce, srážky v oddlužení apod. – všechny tyto významy lze dohledat v insolvenčním zákoně, nicméně pro začátečníka bez praxe může být jejich studium poměrně náročné. Zároveň je však jejich porozumění prvním předpokladem na cestě k poskytování kvalitních služeb v oblasti oddlužení. Pro snazší pochopení jsou proto základní pojmy insolvenčního zákona vysvětleny prostřednictvím fiktivní, nicméně v každodenní realitě dlužníků poměrně běžné životní situace.

Pan Karel se nachází v dluhové pasti. Jeho finanční problémy začaly před mnoha lety, když si s bývalou partnerkou vzal v bance menší úvěr na vybavení domácnosti. Zanedlouho poté pan Karel přišel o zaměstnání a přestal zvládat platit nejen úvěr, ale také plyn, elektřinu a další běžné výdaje. Pan Karel si brzy našel další zaměstnání, a aby se vyhnul hrozícím exekucím, sjednal další úvěr. Ten byl sice značně nevýhodný, ale žádná banka ani solidní společnost nechtěla panu Karlovi z důvodu prodlení se splátkami půjčit. Vypadalo to, že je vše na dobré cestě. Panu Karlovi se sice nepodařilo splatit všechny závazky, a proto si u zbylých věřitelů domluvil splátkové kalendáře. Panu Karlovi se s partnerkou narodilo dítě a nějakou dobu žili v klidu. Po čase přišly z důvodu zvýšených nákladů v souvislosti se stěhováním finanční problémy. Společnost kvůli nesplácení úvěr panu Karlovi rychle zesplatnila a celý kolotoč začal nanovo. Všechny závazky postupně přešly z prodlení do exekučního vymáhání. Pan Karel se rozešel s partnerkou a několikrát se přestěhoval. Dopisů od soudu a exekutorů chodilo vzhledem k častějšímu stěhování méně a méně a pan Karel tak ztratil přehled o svých závazcích, potýkal se s psychickými problémy a ztratil sílu situaci řešit. Po čase svou životní a sociální situaci stabilizoval. Podařilo se mu najít perspektivní zaměstnání a oženil se. Z čisté mzdy 22 000 Kč má exekuční srážky a hradí výživné na dceru ve výši 3 000 Kč, ale vlivem růstu úroků a dalších nákladů dluhy téměř nemizí. Pan Karel má pocit, že své dluhy nikdy nemůže splatit. Od kolegů v práci se doslechl o možnosti vyhlásit osobní bankrot. Tomuto pojmu úplně přesně nerozumí, protože každý z kolegů tvrdí něco jiného a na internetu je tolik různých informací, že se v tom ztrácí.

Jak problematickou situaci dlužníka vidí insolvenční zákon?

1. Pan Karel se z hlediska insolvenčního zákona nachází v tzv. **úpadku (konkrétně platební neschopnosti)**.
2. Úpadek může pan Karel jako nepodnikající fyzická osoba nemající dluhy z podnikání řešit tzv. **oddlužením** (v běžné řeči též osobním bankrotem nebo insolvencí).
3. Vstupu do oddlužení předchází **insolvenční řízení zahájené na základě insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení** (dále také jen návrh na povolení oddlužení).
4. Dle finanční a majetkové situace pana Karla pak oddlužení může probíhat **zpeněžením majetku, prostřednictvím pravidelných splátek, nebo zřídka i kombinací obojího**.

Úpadek

Úpadek je obecně neschopnost dlužníka platit své závazky věřitelům řádně a včas a také jedním z hlavních předpokladů vstupu dlužníka do oddlužení.

Zákon rozeznává dvě formy úpadku – platební neschopnost a předlužení.

Platební neschopnost

Dlužník se nachází v úpadku formou platební neschopnosti, má-li více věřitelů, peněžitě závazky po dobu delší než 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopen plnit. Neschopnost plnit závazky znamená, že dlužník zastavil platby u podstatné části svých závazků nebo je neplní po dobu minimálně 3 měsíců po lhůtě splatnosti, případně není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí.

Předlužení

Předlužen je takový dlužník (**pouze právnická osoba nebo fyzická osoba-podnikatel**), který má současně více věřitelů (tedy nejméně 2) a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku.

Hrozící úpadek

V praxi může dojít také k situaci, kdy dlužník správně odhadne, že se za pár týdnů či měsíců teprve ocitne v platební neschopnosti, nicméně tuto situaci chce řešit včas. V insolvenčním zákoně je tento stav nazýván tzv. **hrozícím úpadkem** a vychází se z něj obdobně jako z výše uvedeného stavu úpadku. Rozdíl je zejména v odůvodnění situace dlužníka a rozlišení obou pojmů (tedy úpadku a hrozícího úpadku) v insolvenčním návrhu spojeném s návrhem na povolení oddlužení.

Úpadek nelze pouze konstatovat, ale je potřeba ho dokázat, a to prostřednictvím podání insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení na příslušném insolvenčním soudu (viz kapitola Příprava a podání návrhu na povolení oddlužení).

Nepoctivý záměr

Kromě úpadku soud v rámci insolvenčního řízení zkoumá také možný **nepoctivý záměr dlužníka**. Nepoctivý záměr může být například spatřován v takovém jednání dlužníka, ze kterého lze posuzovat, že svůj úpadek vyvolal úmyslně a kalkuloval přitom s možností zaplatit věřitelům jen část závazků, či převáděl majetek v době 3 let před podáním návrhu na povolení oddlužení a tyto peníze nepoužil na úhradu dluhů.

Oddlužení

Oddlužení je u fyzických nepodnikajících osob způsobem řešení úpadku. Jedná se o kolektivní uspokojení věřitelů v ohraničeném čase a daným způsobem. Cílem oddlužení je nejen řešení úpadku dlužníka, ale také **rychlé, efektivní a co nejvyšší uspokojení věřitelů**. V současnosti lze oddlužení provést těmito způsoby – **zpeněžením majetkové podstaty**, prostřednictvím **splátkového kalendáře**, nebo **kombinací obojího**.

O způsobu plnění oddlužení rozhodují věřitelé! Dlužník pouze navrhuje preferovaný způsob oddlužení.

Zpeněžení majetkové podstaty

Zpeněžení majetkové podstaty spočívá v úhradě dlužných pohledávek formou prodeje dlužníkovy veškerého movitého i nemovitého majetku (za předpokladu, že tento prodej pokryje minimálně náklady spojené se samotným zpeněžením). Obvykle se tak děje ve veřejné dražbě nebo prodejem mimo dražbu. Ze získaného finančního obnosu je odečtena odměna insolvenčního správce (nejméně 45 000,- Kč) a náhrada jeho hotových výdajů v prokázané výši. Zbývá výsledná částka je pak rozdělena mezi nezajištěné věřitele v poměru jejich pohledávek. Do majetkové podstaty v tomto případě nepatří majetek, který dlužník nabyl poté, co mu bylo schváleno oddlužení a majetek, který nelze postihnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí.¹

Splátkový kalendář

Jak už název napovídá, v tomto případě **oddlužení spočívá v pravidelných měsíčních splátkách, které jsou poměrně přerozdělovány dlužníkovým věřitelům prostřednictvím činnosti insolvenčního správce**. Tyto splátky dlužník hradí formou srážek ze mzdy či jiných příjmů (starobní důchod, invalidní důchod apod.), které jsou postižitelné výkonem rozhodnutí srážkami z příjmů.²

Oddlužení formou splátkového kalendáře je nejčastější způsob řešení úpadku. Je to zřejmě z toho důvodu, že řešení úpadku oddlužením nebylo v minulosti tak rozšířené a dlužníci o svůj majetek přišli v předchozích exekučních řízeních. V době podání návrhu na povolení oddlužení je tak většina dlužníků téměř nemajetných – není tedy co zpeněžovat.

Upozornění

Pro oddlužení formou splátkového kalendáře, je potřeba splnit podmínku, paragrafu § 395 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona, kterou je **schopnost dlužníka hradit z insolvenčních srážek odměnu insolvenčního správce, vč. DPH a stejnou částku vynakládat věřitelům na jejich nezajištěné pohledávky**.

¹ Podrobněji viz § 322 zákona č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád

² Podrobněji viz § 299 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád

Kombinace splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty

Smyslem zavedení kombinovaného způsobu oddlužení v insolvenčním zákoně je zvýšit míru uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů zejména v případě, že příjem i samotný majetek je nízké hodnoty a každý samostatně, by k oddlužení nestačily. Děje se tak však jedině na základě **návrhu insolvenčního správce a výslovného souhlasu dlužníka**.

Oddlužení a dluhy z podnikání

Dluhy z podnikání nebrání řešení dlužníkovu úpadku nebo hrozícího úpadku oddlužením zejména v případě, jestliže věřitel, o jehož pohledávku jde, s tímto souhlasí. Dostačující je i tzv. pasivní souhlas – věřitel souhlasí, pokud nejpozději spolu s přihláškou své pohledávky výslovně nesdělí, že s řešením úpadku oddlužením nesouhlasí, a toto své stanovisko odůvodní. Dále může dlužník žádat o oddlužení, pokud předtím prošel konkursem nebo se jedná o zajištěné závazky.

Výpočet srážky (oddlužení formou splátkového kalendáře)

Většinu dlužníků zcela pochopitelně zajímá, s kolika penězi budou moci během oddlužení měsíčně nakládat. Jde o velmi palčivou otázku, a to zejména s ohledem na platby nájemného a dalších nákladů na bydlení, živobytí či platby výživného.

Ve výpočtu srážky se vychází z **aktuální čisté mzdy nebo jiných příjmů, ze kterých lze provádět srážky v oddlužení**. Pokud má dlužník souběh příjmů, např. vdovský a invalidní důchod, příjmy se sčítají. Čistá mzda se počítá včetně odměn, ale kromě náhrady nákladů spojených s pracovním výkonem (např. při pracovních cestách).

Srážka pro oddlužení se pak kalkuluje v rozsahu, v jakém mohou být při výkonu rozhodnutí nebo exekuci uspokojeny přednostní pohledávky, tzn.:

1. Od čisté mzdy odečteme tzv. základní částku. Celková základní částka se vypočítává součtem jednotlivých nezabavitelných částek (na dlužníka a vyživované osoby/manžela či manželku) a výsledek se zaokrouhlí na celé koruny nahoru.
2. Ze zbývajících části čisté mzdy (tj. zbytku po odečtení základní částky) pak lze bez omezení srazit vše nad dvojnásobek součtu životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu (aktuálně 20 724 Kč). Nedosahuje-li zbývajících část mzdy ani výše 20 724 Kč, nesráží se nic.
3. Zbývajících částka po odečtení základní částky i zcela postižené části čisté mzdy nad hranicí, kdy se srážka provádí bez omezení, se zbytek čisté mzdy zaokrouhlí dolů na částku dělitelnou třemi a rozdělí se na třetiny. Pro splátky při oddlužení (jako pro přednostní pohledávky v exekuci) lze srazit dvě třetiny.

Pro bližší představu, je uveden konkrétní výpočet srážky v oddlužení pana Karla, jehož životní situace je popisována v úvodu:

Pan Karel má čistou mzdu 22 000 Kč, dále má jednu vyživovací povinnost vůči manželce a jedno dítě, na které hradí výživné ve výši 3 000 Kč měsíčně. Vzhledem k tomu, že dítě nemá v přímé péči, nelze započítat vyživovací povinnost. Výše výživného bude zohledněna až v samotné srážce (viz dále).

1. Z částky 22 000 Kč odečteme základní částku na dlužníka (7 771,5 Kč) a třetinu této částky na vyživovanou osobu (2 590,5 Kč), přičemž výslednou částku zaokrouhlíme na celé koruny nahoru. Základní částka tudíž činí:

$$771,5 + 2\,590,5 = 10\,362 \text{ Kč (určeno dlužníku)}$$

2. V tomto kroku nesrážíme nic, jelikož zbývající část mzdy nedosahuje výše 20 724 Kč.
3. Zbývající částka (11 638 Kč) se zaokrouhlí dolů na částku dělitelnou třemi (tj. na 11 638 Kč) a rozdělí se na třetiny (třetina zde činí 3 879 Kč). Jedna třetina připadá dlužníku, dvě třetiny věřitelům. Následně tedy proběhne poslední, poměrné srážení:

$$2 \times 3\,879 = 7\,758 \text{ Kč (určeno věřitelům)}$$

$$1 \times 3\,879 = 3\,879 \text{ Kč (určeno dlužníku)}$$

zbývající část vzniklá zaokrouhlením 1 Kč (určeno dlužníku)

Ve výsledku činí měsíční srážka 7 758 Kč a dlužníku je ponecháno 14 242 Kč.

Z výsledné měsíční srážky je pak hrazena **odměna insolvenčnímu správci a náhrada hotových výdajů – minimálně 1 089 Kč** (pohledávky za majetkovou podstatou) a v případě pana Karla také **zákonné výživné ve výši 3 000 Kč** (pohledávka postavená na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou).

V průběhu oddlužení je tedy přerozdělováno věřitelům pana Karla 3 660 Kč. Pan Karel zároveň splní podmínku paragrafu § 395 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona.

Insolvenční srážka se přepočítává dle aktuální čisté mzdy každý konkrétní měsíc. Má-li tedy dlužník, jako většina zaměstnanců, čistou mzdu jinou než v předchozím měsíci, jiná bude také insolvenční srážka.

Kalkulátor splátek

Zpracovatelé návrhu většinou nepočítají dlužníkům srážky ručně, ale pro výpočet používají různé, zpravidla **internetové kalkulatory** splátek pro oddlužení. **Za obecně doporučený lze považovat ten, který spravuje Ministerstvo spravedlnosti na webových stránkách Justice.cz – Insolvence.**

Výše srážky u dlužníků – podnikatelů

V případě dlužníka – podnikatele uloží insolvenční soud dlužníkovi povinnost měsíčně splácet nezajištěným věřitelům z jeho příjmů z podnikání minimální nevratnou částku. Jedná se o tzv. zálohovou splátku.

Soudem stanovená jiná výše splátky

Pro účely plnění splátkového kalendáře může insolvenční soud na základě **žádosti dlužníka** stanovit jinou výši měsíční splátky z jeho mzdy nebo jiných příjmů, než kolik činí zákonem určená srážka. Tato žádost musí být včasná (tzn. označením v návrhu v příslušném oddíle) a především řádně odůvodněná – například tím, že z částky zbývající dlužníkovi po srážce po zaplacení nájemného a nákladů na bydlení nezůstává částka životního minima. Zpracovatel návrhu však dlužníkovi nemůže zaručit, že soud jeho žádosti vyhoví!

Darovací smlouva či smlouva o důchodu

Nemá-li dlužník pro oddlužení dostatečný příjem, může tento problém vyřešit zajištěním dárce. Dárce je osoba, která sama není v insolvenci, má stálý příjem a je především schopna **pravidelně dlužníkovi přispívat smlouvenou finanční částkou** tak, aby byly splněny zákonem stanovené podmínky oddlužení. K tomuto je potřeba mít zpracovanou smlouvu o důchodu (darovací smlouvu) s úředně ověřenými podpisy obou aktérů.

Délka doby oddlužení

Před novelou insolvenčního zákona v roce 2019 trvalo úspěšné oddlužení bez výjimky pět let s podmínkou úhrady alespoň 30 % všech dlužníkových nezajištěných závazků (samozřejmě v případě, že dlužník neuhradil 100 % pohledávek nezajištěných věřitelů). V současnosti je délka doby oddlužení flexibilnější, a to zejména s ohledem na výši hodnoty plnění. Novela insolvenčního zákona ve změnách o splnění oddlužení pamatovala i na ohrožené skupiny – výrazně předlužené osoby či starobní a invalidní důchodce.

Délka oddlužení dle výše hodnoty plnění

Kalkulaci délky oddlužení lze provést na základě výpočtu srážky čisté mzdy a alespoň orientační výši všech dlužníkových závazků. Oddlužení je pak splněno v následujících případech:

a) Dlužník zaplatí 100 % pohledávek nezajištěným věřitelům

Dlužník má takové srážky z příjmů nebo takový majetek, že dlužník zvládne během oddlužení zaplatit 100 % pohledávek nezajištěných věřitelů. Oddlužení je tak splněno v plné výši.

Příklad: V průběhu oddlužení je přerozdělováno věřitelům pana Karla 3 660 Kč měsíčně (viz předchozí výpočet srážky v oddlužení). Pan Karel předpokládá, že celková výše jeho závazků činí 80 000 Kč. Na základě výše uvedené srážky se podaří panu Karlovi dosáhnout plného uspokojení věřitelů za přibližně 22 měsíců ($80\,000\text{ Kč} \div 3\,660\text{ Kč}$). Pan Karel se tedy odhadem oddluží za necelé dva roky.

b) Dlužník zaplatí 60 % pohledávek nezajištěným věřitelům během 3 let

Oddlužení dlužníka lze považovat za splněné, zvládne-li zaplatit alespoň 60 % pohledávek nezajištěných věřitelů za tři roky.

Příklad: V průběhu oddlužení je přerozdělováno věřitelům pana Karla 3 660 Kč měsíčně. Za tři roky je tak schopen uhradit nezajištěným věřitelům 131 760 Kč (3 660 Kč x 36 měsíců). Aby oddlužení pana Karla trvalo tři roky, nesmí být jeho závazky u nezajištěných věřitelů vyšší než částka 219 600 Kč.

c) Dlužník zaplatí 30 % pohledávek nezajištěným věřitelům během 5 let

Oddlužení dlužníka lze považovat za splněné v případě úhrady minimálně 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů během pěti let.

Příklad: V průběhu oddlužení je přerozdělováno věřitelům pana Karla 3 660 Kč měsíčně. Za pět let je tedy schopen uhradit nezajištěným věřitelům 219 600 Kč (3 660 Kč x 60 měsíců). Aby oddlužení pana Karla bylo splněné, nesmí být jeho závazky u nezajištěných věřitelů vyšší než částka 732 000 Kč.

d) Po dobu 5 let od schválení oddlužení nebylo dlužníku oddlužení zrušeno a dlužník neporušil svou povinnost vynaložit veškeré úsilí, které po něm bylo možno spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů.

Příklad: Pan Karel plní oddlužení v tzv. pětileté variantě (viz předchozí odstavec). Po třech letech přijde k mimopracovnímu úrazu a nějakou dobu tráví na nemocenské. Kvůli trvalým následkům není schopný vykonávat práci na původní pozici, a proto poté nastoupí na jiné, méně kvalifikované pracovní místo. Z těchto důvodů dojde k poklesu příjmů a pan Karel tak nedodrží podmínku úhrady alespoň 30 % závazků. Pan Karel si do konce skončení doby oddlužení hledá příležitostné přivýdělků a brigády, aby se co nejvíce přiblížil původnímu příjmu. Insolvenční soud shledá, že pan Karel vynaložil dostatečné úsilí k plnému uspokojení svých věřitelů a rozhodne o splnění oddlužení.

Dlužník – starobní důchodce/osoba invalidní

Vznikl-li dlužníkovi nárok na starobní důchod před schválením oddlužení a tento nárok trval po celou dobu schváleného oddlužení nebo je-li dlužník invalidní ve druhém nebo třetím stupni, je oddlužení splněno, jestliže nebylo zrušeno, a to po dobu 3 let od schválení oddlužení. **Oddlužení tedy v tomto případě trvá pouze 3 roky bez ohledu na výši hodnoty plnění** ovšem za předpokladu dodržení ostatních podmínek vyplývajících dlužníkovi z insolvenčního zákona (např. podmínka paragrafu § 395 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona).

Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty (prodej majetku)

Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty je splněno po obdržení zprávy insolvenčního správce o splnění rozvrhového usnesení, jestliže dlužník řádně splnil všechny povinnosti stanovené v rozhodnutí o schválení oddlužení.

Insolvenční správce

Insolvenční správce je soudem ustanovená osoba, která celé insolvenční řízení administruje. Jeho rolí je například **sepis majetku dlužníka, přezkum přihlášených pohledávek (případně jejich popření), uspokojování jednotlivých věřitelů dle způsobu plnění oddlužení či vydávání průběžných a závěrečných zpráv o plnění oddlužení**. Domnívá-li se **dlužník**, že správce v řízení postupuje nepřiměřeně a poškozuje účastníky řízení, případně jinak ztěžuje průběh řízení, má právo podat stížnost k soudu.

Odměna insolvenčního správce

Insolvenčnímu správci za jeho činnost náleží **odměna a náhrada hotových výdajů**.

Odměna je v případě **oddlužení formou splátkového kalendáře hrazena ve výši:**

Oddlužení jednotlivce	1 089 Kč, vč. DPH
Oddlužení manželů	1 633,5 Kč, vč. DPH

Odměna se počítá za každý započatý kalendářní měsíc, **a to usnesení o úpadku spojeném s rozhodnutím o povolení oddlužení (nikoli až od rozhodnutí o schválení oddlužení) do skončení plnění splátkového kalendáře**. Kromě těchto nákladů se v průběhu řízení pravděpodobně vyskytnou další výdaje, např. odměna insolvenčnímu správci za přezkoumané pohledávky (250 Kč + DPH za každou přezkoumanou přihlášku pohledávky), zákonné výživné apod.

Výše uvedené výdaje jsou **hrazeny z prostředků dlužníka**. Po schválení oddlužení (formou splátkového kalendáře) je odměna a náhrada hotových výdajů, vč. zákonného výživného součástí insolvenční srážky.

Co se týče **oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, je odměna určena** vyhláškou č. 313/2007 Sb. - odměna IS v oddlužení, a to procentuálně dle výše výtěžku zpeněžení z částky určené k vydání zajištěným či nezajištěným věřitelům, nejméně však 45 000 Kč.

Kdo může návrh na povolení oddlužení podat?

Je-li dlužník osoba s magisterským právnickým nebo ekonomickým vzděláním nebo disponuje zkouškou insolvenčního správce, může jej podat sám za sebe. V opačném případě může návrh na povolení oddlužení v současnosti podat jen a pouze:

- **advokát**
- **notář**
- **soudní exekutor** (pokud proti dlužníkovi nebo jeho manželu nevede exekuční řízení)
- **insolvenční správce**
- **jiná akreditovaná osoba.**

Insolvenční zákon stanovuje také maximální výši odměn za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení, a to v částkách:

Advokát, notář, soudní exekutor, insolvenční správce

Oddlužení jednotlivce 4.000 Kč + DPH (= 4.840 Kč)

Oddlužení manželů 6.000 Kč + DPH (= 7.260 Kč)

Akreditované osoby (většinou neziskové organizace) poskytují své služby výhradně bezplatně.

Příprava a podání návrhu na povolení oddlužení

Díky znalosti pojmů uvedených v předchozí části by měl zpracovatel návrhu dokázat posoudit, zda dlužník splňuje základní předpoklady vstupu do oddlužení a formulovat jakým způsobem bude oddlužení plněno. To vše by mělo probíhat v **přímém dialogu s dlužníkem** tak, aby se mohl zodpovědně rozhodnout, zda má o oddlužení zájem.

Platí tedy, že dobře zmapovaná dluhová situace zájemce o oddlužení a jeho dostatečná informovanost je prvním krokem přípravy návrhu na povolení oddlužení.

V případě, že po poskytnutí všech informací zájem dlužníka o oddlužení trvá, je možné přejít k sepsu a následnému podání návrhu.

Návrh na povolení oddlužení a jeho přílohy

V minulosti bylo vyplňování formuláře na povolení oddlužení pro mnohé zpracovatele poměrně tvrdým oříškem, a to pro svou nejasnost, příliš velký rozsah a opakování již dříve uvedených údajů ve více formulářích. Tyto nedostatky vyřešily několikrát revize, díky kterým došlo k podstatnému zjednodušení přípravy celého návrhu na povolení oddlužení. V době vzniku tohoto textu je formulář na povolení oddlužení spolu s pokyny k jeho vyplnění oproti minulosti relativně srozumitelný, praktický a interaktivní (obsahuje např. rozevírací seznamy).

Návrh na povolení oddlužení se podává výhradně na předepsaném **elektronickém formuláři**. Aktuální verze formuláře je dostupná na webových stránkách insolvenčního rejstříku (<https://insolvence.justice.cz/>) v části „formuláře.“

Spolu s formulářem je třeba **pracovat také s pokyny**, které obsahují informace vedoucí ke správnému vyplnění tohoto formuláře.

Formulář návrhu na povolení oddlužení

Formulář je rozdělen do několika oddílů zaměřujících se například na identifikaci dlužníka, označení soudu, označení druhu návrhu, popis skutečností osvědčujících úpadek dlužníka, označení zahraničních věřitelů, údaje o všech příjmech dlužníka za posledních 12 měsíců, očekávané příjmy dlužníka v následujících měsících atd.

Skutečnosti osvědčující úpadek

Více pozornosti si zaslouží oddíl zabývající se popisem skutečností osvědčujících úpadek, protože patří k těm klíčovým a rozhodujícím. Zde je potřeba podrobněji popsat alespoň dva závazky s ohledem na následující charakteristiky:

- identifikace věřitele
- důvodu vzniku závazku (např. uvést exekuční příkaz)
- datum splatnosti
- aktuální výše závazku (nebo alespoň výše ne starší než 3 měsíce).

Dále je nutné **rozepsat skutečnosti**, které úpadek osvědčují, tzn. dluhovou situaci žadatele o oddlužení představující orientační počet závazků, jejich stav a okolnosti jejich vzniku (např. nezaměstnanost, nízká finanční gramotnost, těžká životní situace apod.).

§ 395 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona

Dalším důležitým oddílem je pak popis okolností, z nichž lze usuzovat výši hodnoty plnění, které při oddlužení obdrží nezajištění věřitelé dlužníka včetně odůvodnění schopnosti splnit podmínku podle § 395 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona. **Jednodušeji řečeno se jedná o kalkulaci celkové zaplacené částky vyplývající z insolvenčních srážek (či darovací smlouvy nebo smlouvy o důchodu) s ohledem na délku předpokládané doby oddlužení po odečtení odměny insolvenčního správce.**

Podmínkou § 395 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona se rozumí **schopnost dlužníka hradit z insolvenčních srážek odměnu insolvenčního správce, vč. DPH a stejnou částku vynakládat věřitelům na jejich nezajištěné pohledávky (cca 2 200 Kč).**

Z výše uvedeného vyplývá, že zpracovatel návrhu musí mít poměrně **jasnou představu o dlužníkově finanční situaci.**

Přílohy návrhu na povolení oddlužení

Návrh na povolení oddlužení je neúplný bez povinných listin – příloh, které je potřeba řádně předeepsat, očíslovat a převést do elektronické podoby.

Do povinných příloh se řadí:

- **seznam majetku**, včetně případných pohledávek (tj. dlužníkovi dlužníci)
- **seznam zaměstnanců**
- **listiny dokládajícího příjmy za posledních 12 měsíců** (případně písemná darovací smlouva nebo smlouva o důchodu)
- **čestné prohlášení**, že byl dlužník při sepisu insolvenčního návrhu poučen o svých povinnostech v insolvenčním řízení, že v oddlužení bude řádně platit pohledávky svých věřitelů, že vynaloží veškeré úsilí, které lze po něm spravedlivě požadovat, k jejich plnému uspokojení, že bude plnit všechny povinnosti vyplývající z tohoto zákona a z rozhodnutí o schválení oddlužení a že bude přiznávat veškeré své příjmy v plné výši
- **výpis z rejstříku trestů** dlužníka (zpravidla ne starší než 3 měsíce od podání návrhu)
- u podání **návrhu na povolení oddlužení manželů prohlášení obou manželů**, že souhlasí s tím, aby všechny jejich majetek byl pro účely schválení oddlužení považován za majetek ve společném jmění manželů (podpisy manželů u tohoto prohlášení musí být úředně ověřeny)
- **další relevantní listiny**, kterých se návrh na povolení oddlužení dlužník dovolává, listiny, které prokazují v návrhu na povolení oddlužení tvrzené skutečnosti (např. **rodné listy vyživovaných nezletilých dětí, pracovní smlouva, rozsudek o stanovení výživného**) apod.
- písemný souhlas nezajištěného věřitele, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než míra uspokojení podle § 412a odst. 1 písm. b) nebo c) insolvenčního zákona
- **plná moc**, pokud je dlužník zastoupen na základě plné moci a plná moc není součástí spisu.

Kde a jak se návrh podává

Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení se podává k insolvenčnímu soudu elektronicky, a to prostřednictvím datové schránky.

Insolvenční soud

Pojem „insolvenční soud“ se označuje soud, před kterým probíhá insolvenční řízení a který rozhoduje v prvním stupni a také soud, který řeší opravné prostředky.

V prvním stupni se vždy jedná o krajský soud, a to konkrétně **soud, v jehož obvodu je obecný soud dlužníka** – v případě, že je dlužník nepodnikající fyzická osoba se jedná o **krajský soud, v jehož obvodu má dlužník bydliště, nebo v místě zdržuje**.

O opravných prostředcích pak rozhodují vyšší vrchní soudy v Praze a Olomouci, které řeší odvolání proti prvostupňovým rozhodnutím krajských soudů, které se nachází v jejich obvodu. Nejvyšší soud pak rozhoduje o dovolání proti rozhodnutím obou vrchních soudů ve druhém stupni.

Autorizovaná konverze příloh

Vzhledem k tomu, že je návrh na povolení oddlužení podáván elektronicky prostřednictvím datové schránky, některé insolvenční soudy vyžadují potvrzení toho, že obsah původního listinného originálu se shoduje s obsahem předkládaného dokumentu. Tato skutečnost se dokazuje tzv. autorizovanou konverzí dokumentů, kterou lze zhotovit na kontaktním místě veřejné správy (např. Czech POINT). Dokumenty by pak měly obsahovat tzv. ověřovací doložku.

Zkonvertované dokumenty v elektronické podobě mohou být předány na CD, na vlastním USB flash disku, zaslání do datové schránky či nahráním do elektronické Úschovny Czech POINT, ze které je pak potřeba dokumenty podle pořadového čísla dokumentu a provedené konverze do sedmi dnů stáhnout.

V podobě výstupu autorizované konverze jsou v návrhu na povolení oddlužení většinou požadovány tyto dokumenty:

- **plná moc k podání insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení**
- **darovací smlouva či smlouva o důchodu**
- **souhlasné prohlášení manželů.**

Požadavky na konverzi podpisů a úřední ověření se mohou lišit dle konkrétních soudů. Insolvenční soud může v souvislosti s tímto vyzvat k opravě či doplnění návrhu. V tomto případě je důležité hlídat stanovené lhůty a ohledně nejasností se v případě potřeby telefonicky informovat na konkrétním insolvenčním soudě.

Průběh oddlužení aneb jak se z dlužníka v úpadku stane osoba bez závazků

Insolvenční řízení, včetně průběhu oddlužení má zpravidla několik fází a dlužník musí k samotnému skončení oddlužení ujit velmi dlouhou cestu. Není neobvyklé, že jen od zaslání návrhu na povolení oddlužení soudu do schválení oddlužení může uběhnout několik měsíců. Je tedy vhodné, aby zpracovatel návrhu upozornil nedočkavého dlužníka na možnou délku insolvenčního řízení, které samotnému oddlužení předchází.

Fáze procesu oddlužení:



Zahájení insolvenčního řízení

Insolvenční řízení je **zahájeno dnem doručení návrhu na povolení oddlužení příslušnému insolvenčnímu soudu**. Zahájení řízení oznamuje insolvenční soud vyhláškou ve lhůtě tří dnů zveřejněním v insolvenčním rejstříku dostupném na isir.jusice.cz.

V tuto chvíli je důležité, že **výkon rozhodnutí či exekuci**, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, lze nařídit nebo zahájit, **nelze jej však provést**.

Dlužník povinen **zdržet se** od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, **nakládání s majetkovou podstatou** a s majetkem, který do ní může náležet, pokud by mělo jít o podstatné změny.

Nejdůležitější povinností dlužníka po podání insolvenčního návrhu je **vyzvedávat si poшту**, pečlivě si přečíst jakékoliv rozhodnutí, které mu soud doručí, a případně adekvátně reagovat na výzvu soudu ve spolupráci se zpracovatelem návrhu, pokud je to potřeba.

Rozhodnutí o úpadku spojené s povolením oddlužení

V případě, že insolvenční soud shledá návrh na povolení oddlužení a jeho přílohy v pořádku, vydá usnesení o úpadku, které je většinou spojeno s rozhodnutím o povolení oddlužení. **Samotné povolení oddlužení ještě neznamená, že záhy započte proces oddlužení – oddlužení musí být ještě schváleno, nicméně se jedná o první významný krok.**

Věřitelé dlužníka mohou od této chvíle své pohledávky uplatňovat prostřednictvím **podání přihlášky** ve lhůtě dvou měsíců.

Dlužníkovi je zpravidla také ustanoven **insolvenční správce** a je povinností dlužníka s tímto správcem **spolupracovat** s ohledem na nutnost zjištění stanoviska dlužníka k jednotlivým přihlášeným pohledávkám, zjištění dlužníkovy majetku a jeho finanční a sociální situace. Za tímto účelem dojde o **osobní schůzce**. K výše uvedenému insolvenční správce vydává zpravidla seznam přihlášených pohledávek, zprávu o jejich přezkumu, soupis majetkové podstaty, zprávu o oddlužení a záznam o jednání s dlužníkem.

Dlužník má také **povinnost hradit** insolvenčnímu správci odměnu a náhradu hotových výdajů, a to od měsíce, ve kterém bylo usnesení o povolení oddlužení spojené s rozhodnutím o úpadku vydané (nikoli od měsíce, kdy došlo ke schůzce dlužníka a insolvenčního správce!).

Má-li dlužník **srážky z příjmů**, jsou tyto srážky ukládány do **depozita** a konkrétnímu exekutorskému úřadu nejsou nadále vypláceny.

Schválení oddlužení

Schválení oddlužení je významným milníkem v insolvenčním řízení dlužníka a znamená to, že **dlužník splnil všechny podmínky kladené insolvenčním zákonem** ke vstupu do oddlužení. Od této chvíle dochází k realizaci samotného způsobu oddlužení. V případě splátkového kalendáře již dochází k insolvenčním srážkám z dlužníkových příjmů či úhradám prostřednictvím darovací smlouvy nebo smlouvy o důchodu. V oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dochází k prodeji majetku dlužníka.

Případné nahromaděné prostředky ze srážek z příjmů uložené v depozitu jsou použity jako **mimořádná splátka v oddlužení**.

Po dobu trvání účinků schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty má dlužník řadu povinností, které vymezuje paragraf § 412, odst. 1 insolvenčního zákona:

- a)** vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost a v případě, že je nezaměstnaný, o získání příjmu usilovat; nesmí rovněž odmítat splnitelnou možnost si příjem obstarat,
- b)** hodnoty získané dědictvím, darem a z neúčinného právního úkonu, jakož i majetek, který dlužník neuvedl v seznamu majetku, ač tuto povinnost měl, vydat insolvenčnímu správci ke zpeněžení a výtěžek, stejně jako jiné své mimořádné příjmy a část výtěžku zpeněžení majetku náležejícího do společného jmění manželů, použít k mimořádným splátkám nad rámec splátkového kalendáře; za mimořádný příjem se nepovažují plnění z pojistných smluv o škodovém pojištění a plnění z titulu práva na náhradu majetkové a nemajetkové újmy,
- c)** bez zbytečného odkladu oznámit insolvenčnímu soudu, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru každou změnu svého bydliště nebo sídla a zaměstnání,

d) vždy k 15. březnu a k 15. září kalendářního roku předložit insolvenčnímu soudu, přehled svých příjmů za uplynulých 6 kalendářních měsíců, neurčí-li insolvenční soud v usnesení o schválení oddlužení jinou dobu předkládání; insolvenční soud může v usnesení o schválení oddlužení stanovit i to, že přehled příjmů bude dlužník předkládat,

e) nezatajovat žádný ze svých příjmů a na žádost insolvenčního soudu, insolvenčního správce nebo věřitelského výboru předložit k nahlédnutí svá daňová přiznání za období trvání účinků schválení oddlužení,

f) neposkytovat nikomu z věřitelů žádné zvláštní výhody,

g) nepřijímat na sebe nové závazky, které by nemohl v době jejich splatnosti splnit,

h) vynaložit veškeré úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů.

Dá se říci, že pokud se **dlužníkovi podaří udržet** jeho „výchozí pozici“ a výše uvedené **podmínky**, úspěšnému oddlužení dlužníka nic nebrání. **V případě neplnění těchto povinností však může být oddlužení dlužníku zrušeno!**

Skončení oddlužení

Úspěšné skončení oddlužení je cílem celého procesu a většina dlužníků si po několika letech skutečně oddychne.

Ke skončení oddlužení dojde rozhodnutím insolvenčního soudu (samozřejmě za předpokladu, že dlužník splnil všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení). V případě, že v rámci oddlužení nedošlo k úhradě 100 % pohledávek, **osvobodí soud dlužníka od placení zbylých pohledávek v rozsahu, ve kterém doposud nebyly uspokojeny**. Osvobození se vztahuje také na věřitele, k jejichž **pohledávkám** se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a na věřitele, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení **nepřihlásili**, ačkoliv tak měli učinit.

Časté otázky

Během insolvenčního řízení, či samotného oddlužení se může vyskytnout řada specifických situací, se kterými si dlužník neví rady. Nejčastější z nich jsou popsány formou otázek a odpovědí:

1. Mohu si po podání návrhu na povolení oddlužení založit bankovní účet, který nepodléhá exekuci a kdy?

Založení bankovního účtu se obecně považuje za bezpečné až po vydání rozhodnutí o úpadku (zpravidla spojeného s povolením oddlužení). Ačkoliv po zahájení insolvenčního řízení, které je započato dnem doručení insolvenčního návrhu na soud, již nelze exekuci provést, dlužník ještě nemá v tuto chvíli jistotu, jak jeho řízení dopadne.

2. Mohu si během oddlužení koupit kolo?

Dlužníkovi po insolvenčních srážkách náleží nezabavitelná částka, se kterou může nakládat dle svého uvážení. Koupě kola či jiné věci z této částky nepředstavuje v oddlužení žádné porušení dlužnických povinností.

3. Během oddlužení mi přišel přeplatek z ročního vyúčtování záloh na energie. Můžu si tento přeplatek ponechat?

Zálohy na energie jsou hrazené z té části příjmů, která je součástí nezabavitelné částky a nenáleží tak do majetkové podstaty. Přeplatek z těchto záloh by měl tedy zůstat dlužníkovi.

4. Během oddlužení jsem zdědil majetek. Mohu si jej ponechat?

Hodnoty získané nejen dědictvím, ale také darem či výhrou, jsou v oddlužení považovány za mimořádný příjem a dlužník je povinen takový majetek vydat insolvenčnímu správci.

5. Co se stane, když se mi během oddlužení zvýší příjem?

Zvýšení příjmu představuje zvýšení insolvenční srážky. V tomto případě se zvedne předpokládaná procentuální výše hodnoty plnění oddlužení, které tak může být splněno rychleji.

6. Co se stane, když se mi během oddlužení sníží příjem?

Pokud nastane během oddlužení mimořádná situace (ztráta zaměstnání, nemoc, úraz apod.) vedoucí ke snížení či dokonce ztrátě příjmů, sníží se dlužníkovi insolvenční srážka a klesne předpokládaná procentuální výše hodnoty plnění v oddlužení. Tyto situace se posuzují velmi individuálně a hledí se na celkový průběh a způsob oddlužení. V první řadě je důležité o vzniklém problému aktivně komunikovat s insolvenčním správcem, potažmo s insolvenčním soudem a vynaložit veškeré možné úsilí v hledání řešení. To může dle individuální situace představovat hledání zaměstnání, zajištění osoby dárce, rekvalifikaci apod. Zejména při dlouhodobém neplnění však hrozí zrušení oddlužení!

V případě oddlužení se splátkou stanovou soudem, může dlužník požádat o snížení této splátky a svou žádost řádně odůvodnit podstatnou změnu okolností. Soud však jeho žádosti nemusí vyhovět.

7. Můžu si vzít během oddlužení zboží na splátky?

V první řadě by měl dlužník zvážit nutnost koupě takového zboží na splátky. Vyhodnotí-li dlužník, že je koupě nezbytná, měl by dbát na dodržování stanoveného splátkového kalendáře. Další zadlužení může ohrozit již probíhající oddlužení.

8. Jak dlouho po skončení oddlužení budu v insolvenčním rejstříku?

K vyškrtnutí z insolvenčního rejstříku dojde za pět let od nabytí právní moci rozhodnutí, kterým bylo skončeno insolvenční řízení. Tento proces není možné nijak urychlit. Z insolvenčního rejstříku může dlužníka vyškrtnout pouze insolvenční soud.

Principy práce s dlužníky

Práce s dlužníky nemusí spočívat pouze ve strohém předávání informací s jediným cílem, a to podání návrhu na povolení oddlužení. Zpracovatel návrhu má možnost celému procesu dodat přidanou hodnotu. Z praxe Dluhové poradny CELSUZ totiž vychází, že uplatňováním určitých principů či zásad při práci s dlužníkem, lze jeho životní situaci pozitivně ovlivnit z více aspektů. Právě proto je součástí tohoto manuálu také sedm tipů pro práci s dlužníky.

Tipy pro práci s dlužníky

PARTNERSKÝ PŘÍSTUP

Dlužníci se při komunikaci s věřiteli a exekutorskými úřady setkávali většinou, byť často oprávněně s nepochopením. **Partnerský přístup a snaha o vytvoření přátelské atmosféry pomáhá budovat vzájemnou důvěru** důležitou při další spolupráci. Dlužník může prostřednictvím zpracovatele návrhu získat pocit, že je pro řešení své neutěšené situace na správném místě a pozitivní zkušenost v komunikaci s institucemi. Zpracovatel návrhu by se však měl vyvarovat planým slibům bez bližšího zmapování životní situace dlužníka.

ZMAPOVÁNÍ ŽIVOTNÍ SITUACE

V životní situaci dlužníka by se měl dostatečně orientovat nejen dlužník, ale také samotný zpracovatel návrhů. Jen tak dokáže **hledat a navrhnout ta správná řešení dlužníkova úpadku a způsobu oddlužení**. Díky dostatečné orientaci tak lze předejít případným kolizím v budoucnu vzniklým nedostatkem informací.

INFORMACE

Srozumitelné předávání informací je alfa a omegou poskytování kvalitních služeb v oblasti oddlužení. Zpracovatel s dlužníkem hovoří jednoduchým jazykem a pokud možno bez zbytečných právních obrátů. **Dostatečná informovanost může působit jako prevence před dalším zadlužením a přispívá ke zvyšování finanční gramotnosti zájemců o oddlužení.** Je vhodné používat také podpůrné písemné materiály, například při vysvětlování povinností dlužníka během oddlužení.

UJASŇOVÁNÍ

Zpracovatel návrhů se průběžně ujišťuje, zda **dlužník** předávaným informacím **rozumí** a v procesu oddlužení se dostatečně **orientuje**.

OCENĚNÍ

Slova ocenění a podpory mohou **zvyšovat motivaci** dlužníka ke spolupráci v sepisu a podání návrhu na povolení oddlužení a zefektivnit celý proces.

DOSTUPNOST

Dostupností se v tomto případě rozumí přístupnost poradenství nejen před podáním návrhu na povolení oddlužení a bezprostředně po něm, ale také **během celého oddlužení dlužníka**. Po podání návrhu na povolení oddlužení se dlužník ocitá v neznámé situaci. Zpracovatel návrhu by měl být tedy dlužníkovi k dispozici v řešení případných problémů a sledovat stav jeho insolvenčního řízení (zejména po jeho zahájení). Dlužník by měl být také informován, kam se může v případě potřeby, ideálně bezplatně, obrátit.

VZDĚLÁVÁNÍ

Problematika oddlužení je dynamicky měnící se oblastí. Bez průběžného vzdělávání, sledování judikatury a změn v legislativě se dobrý zpracovatel návrhů neobejde.

Slovník

Pohledávka

Pohledávka je právo věřitele (fyzické či právnické osoby) požadovat na dlužníkovi plnění vzniklé z určitého závazku. Pohledávka může být peněžitá i nepeněžitá. Věřitel má v době splatnosti právo vymáhat pohledávku po dlužníkovi a ten má povinnost tento závazek vůči věřiteli vyrovnat.

Pohledávky za majetkovou podstatou

Pohledávky za majetkovou podstatou jsou zvláštní pohledávky, které vzniknou až po zahájení insolvenčního řízení (popř. po vydání rozhodnutí o úpadku).

Jedná se především o tyto pohledávky:

- hotové výdaje a odměna insolvenčního správce
- náklady na udržování a správu majetku dlužníka
- znalecký posudek na nezajištěnou nemovitost
- platby státu (daně, poplatky, pojistné na sociální zabezpečení apod.).

Úplný seznam pohledávek za majetkovou podstatou lze nalézt v § 168 insolvenčního zákona.

Oproti běžnému režimu placení pohledávek jsou placeny v plné výši, a to kdykoliv po rozhodnutí o úpadku.

Pohledávka postavená na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou

Skupina pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou má podobný režim jako pohledávky za majetkovou podstatou a jsou také placeny v plné výši kdykoliv po rozhodnutí o úpadku.

Mezi tyto pohledávky patří například:

- pracovněprávní pohledávky dlužníkových zaměstnanců (nejčastěji dlužná mzda)
- pohledávky úřadu práce za náhradu mzdy, kterou vyplatil zaměstnancům dlužníka
- zákonné výživné (zpravidla měsíční alimenty)
- náhrada škody na zdraví.

Věřitel

Věřitel je subjekt oprávněný požadovat plnění po dlužníkovi. Věřitel má pohledávku za dlužníkem, dlužník má dluh vůči věřiteli.

Zajištěný a nezajištěný věřitel

Zajištěným věřitelem se dle insolvenčního zákona rozumí věřitel, jehož pohledávka je zajištěna věcí nebo právem z majetku dlužníka prostřednictvím zajišťovacích práv. Pohledávka zajištěného věřitele je právně zajištěna majetkem dlužníka, například zástavním právem.

Jako **nezajištěný věřitel** se označuje osoba, jejíž pohledávka vůči insolvenčnímu dlužníkovi není zajištěna (tedy není podpořena např. zástavním právem), jedná se tedy o nezajištěnou pohledávku.

Závazek

Znamená vztah mezi dvěma lidmi nebo skupinami, z něhož jedné (dlužníku) z nich plyne povinnost v budoucnosti něco dát, udělat, případně nedělat, kdežto druhé naopak oprávnění splnění závazku očekávat, případně i vymáhat (věřitel).

Použité zdroje

Ministerstvo spravedlnosti ČR. Insolvenční rejstřík. 2020. Dostupné z: <https://isir.justice.cz>

Ministerstvo spravedlnosti ČR. Justice.cz – Insolvency. 2018. Dostupné z: <https://insolvency.justice.cz/>

Praktický průvodce insolvenčním řízením. Insolvenční zákon – komentář. 2020. Dostupné z: <https://www.insolvenzni-zakon-komentar.cz/onb/0/8/kontakt/>

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost



DIECÉZNÍ CHARITA
BRNO

DCHB – Služby Brno
třída Kpt. Jaroše 1928/9
602 00 Brno

www.dchb.charita.cz
www.brno.charita.cz